

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

8. februar 2021  
Deres referanse: 21/339

## **Høring – oppfølging av midlertidig lov – endringer i IKS-loven om fjermøter og elektronisk signering**

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere, som har journalistikk som yrke. Medlemmer i NJ arbeider på grunnlag av retten til fri informasjon og hensynet til faglig integritet i samsvar med presseetikken. Vi skal ivareta medlemmenes journalistfaglige interesser og blant annet verne om yringsfriheten og den redaksjonelle uavhengigheten.

Vi viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets forslag til endringer i lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) §§ 9 og 12, og vil kommentere de sidene av forslaget som berører spørsmålet om allmennhetens innsynsrett.

Vårt hovedpoeng er at når det foreslås å tilrettelegge for fjermøter i IKS-loven, slik ordningen er for de kommunale og fylkeskommunale folkevalgte organene etter kommuneloven, må prinsippet om kommunal møteoffentlighet på samme måte innføres for interkommunale selskaper.

Utbruddet av covid-19 har utløst behov for midlertidige endringer av de vanlige saksbehandlingsreglene i IKS-loven. Midlertidig tilrettelegging for fjermøter har vært nødvendig for å holde samfunnet i gang.

Det er lett å forstå at departementet ønsker å videreføre muligheten for fjermøter i interkommunale selskaper på permanent basis. Samfunnet har under pandemien blitt tryggere på å bruke digitale kommunikasjonsverktøy. Dagens teknologi gir gode og sikre løsninger for å gjennomføre møter hvor alle kan se, høre og kommunisere med hverandre.

Når kommuneloven § 11-7 gir en vid adgang for folkevalgte organer i kommunene til å holde fjermøter, er det naturlig at denne bestemmelsen gir inspirasjon for liknende ordning i IKS-loven. Men når departementet selv viser til behovet for «å skape mer likhet mellom saksbehandlingsreglene for kommunale organer og interkommunalt samarbeid i kommuneloven, og organer i IKS-ene», er dette etter NJs mening tidspunktet for at prinsippet om møteoffentlighet i kommuneloven § 11-5 også innføres for de interkommunale selskapene i IKS-loven.

På samme måte som for fysiske møter i folkevalgte kommunale organer, gjelder alle de andre saksbehandlingsreglene i kommuneloven kapittel 11 også for fjermøter, herunder møteoffentlighet og kunngjøringsplikt (Prop. 46 L (2017-2018) punkt 17.4.8). Slik må det etter vårt syn også være når IKS-loven får regler om fjermøter.

Tilgang til møter er et viktig journalistisk redskap i arbeidet med saker av samfunnsmessig betydning. Det er også en presseetisk plikt å verne om offentlighetsprinsippet som en sentral demokratisk verdi. Åpenhet bør derfor sikres bedre i IKS-loven.

NJ mener at samme prinsipp som for kommunale foretak, også må gjelde for interkommunale selskaper. Det gir lite mening når for eksempel styremøtene i Oslo Havn KF går for åpne dører, fordi de har en organisasjonsform som reguleres etter kommuneloven. Styremøtene i Borg Havn IKS, som holder til i Hvaler, Fredrikstad og Sarpsborg, kan derimot gå for lukkede dører fordi selskapet reguleres etter IKS-loven.

Lik aktivitet må falle innunder de samme åpenhetsreglene. Allmennhetens mulighet til å kontrollere, og hensynet til at den enkelte skal kunne ta informerte brukervalg av tjenesteleverandører, tilsier at allmennheten bør ha en selvstendig rett til innsyn i eksterne virksomheter som utfører oppgaver for kommunen.

Selv om interkommunale selskaper bygger på samarbeid som har karakter av selskapsforhold, er dette virksomheter hvor bare kommuner, fylkeskommuner eller et annet interkommunalt selskap er deltaker. Selskapene driftes med andre ord av fellesskapets midler og yter samfunnsviktige tjenester. Etter vår mening tilsier dette at journalistene må sikres tilgang til møtene på samme måte som i kommunale og fylkeskommunale organer.

Dette innebærer også at protokollene for møtene til organene i de interkommunale selskapene – i likhet med kommunene (kommuneloven § 11-4) - må være tilgjengelige for allmennheten også etter IKS-loven.

Det samme gjelder kunngjøringsplikten (kommuneloven § 11-3), som også gjelder for fjermmøter. For at interesserte skal få rimelig tid til å gjøre seg kjent med møtet, bør kunngjøringen skje minimum 4-5 dager i forkant.

Med vennlig hilsen  
for Norsk Journalistlag



Dag Idar Tryggestad  
nestleder



Ina Lindahl Nyrud  
advokat